

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

УДК 911.3

Сердюкова К.С.
студентка 4 курсу
факультету економічної
інформатики
ХНЕУ ім. Семена Кузнеця

Анотація. В статті автором розглянуто основні питання розвитку туристичної діяльності в Україні. Визначено особливості туризму, як галузі народного господарства, подано перелік суб'єктів туристичної індустрії, а також властивості і функції туристичного бізнесу в Україні. Проаналізовано динаміку зміни туристичних потоків в Україні.

Ключові слова: туризм, туристична галузь, статистика туризму, динаміка статистичних потоків.

Аннотация. В статье автором рассмотрены основные вопросы развития туристической деятельности в Украине. Определены особенности туризма, как отрасли народного хозяйства, перечислены субъектов туристической индустрии, а также свойства и функции туристического бизнеса в Украине. Проанализирована динамика изменения туристических потоков в Украину.

Ключевые слова: туризм, туристическая отрасль, статистика туризма, динамика туристических потоков.

Annotation. The article deals with the main issues of development of tourist activity in Ukraine. The features of tourism as a branch of the national economy are defined, the list of subjects of the tourism industry, as well as the properties and functions of the tourist business in Ukraine are presented. The dynamics of change of tourist flows in Ukraine is analyzed.

Keywords: tourism, tourism industry, tourism statistics, dynamics of tourist flows.

Туристична галузь набуває все більшої значущості і привабливості в останні роки. Для більш ніж 40 країн світу туристична галузь є основним джерелом надходжень бюджету, а для 70 – однією з

основних його статей [1]. Туристична галузь набуває все більшої значущості і в економіці України. На частку туризму і пов'язаних з ним галузей припадає приблизно 8,3% робочих місць світу, 9,3% міжнародних інвестицій, 12% експорту, 5% сукупних надходжень до бюджету [3].

Проблемам функціонування туристичної галузі в Україні приділяється багато уваги з боку вітчизняних вчених, таких як О. Є. Агафонова, О. О. Бедик, В. Ф. Данільчук, Р. А. Іванух, О. О. Любіцева та ін. Однак у науковій літературі недостатньо повно розглянуті питання моделювання динаміки розвитку туристичного ринку.

Особливістю туризму, як галузі народного господарства, є те, що потреба у туристичному продукті відноситься до вищого рангу потреб населення, що при погіршенні рівня життя населення веде до миттєвого зниження попиту на туристичні послуги. Більш того, туристична галузь знаходиться в синергії з іншими галузями економіки і значно від них залежить. Зростання цін на транспортні витрати, проблеми у будівельній галузі миттєво позначаються на туристичній галузі, оскільки туристичні послуги включають у себе послуги безлічі різних учасників [5]. Саме тому позитивна динаміка розвитку туристичної галузі спостерігається у країн з розвинутою економічною системою.

Туристична індустрія – це сукупність різних суб'єктів підприємницької діяльності, основна виробнича діяльність яких пов'язана з наданням послуг, виробництвом та реалізацією товарів для задоволення потреб туристів [20].

На сьогоднішній день туристичний бізнес в Україні як складова економічного комплексу характеризується такими властивостями і функціями (рис. 1) [6].

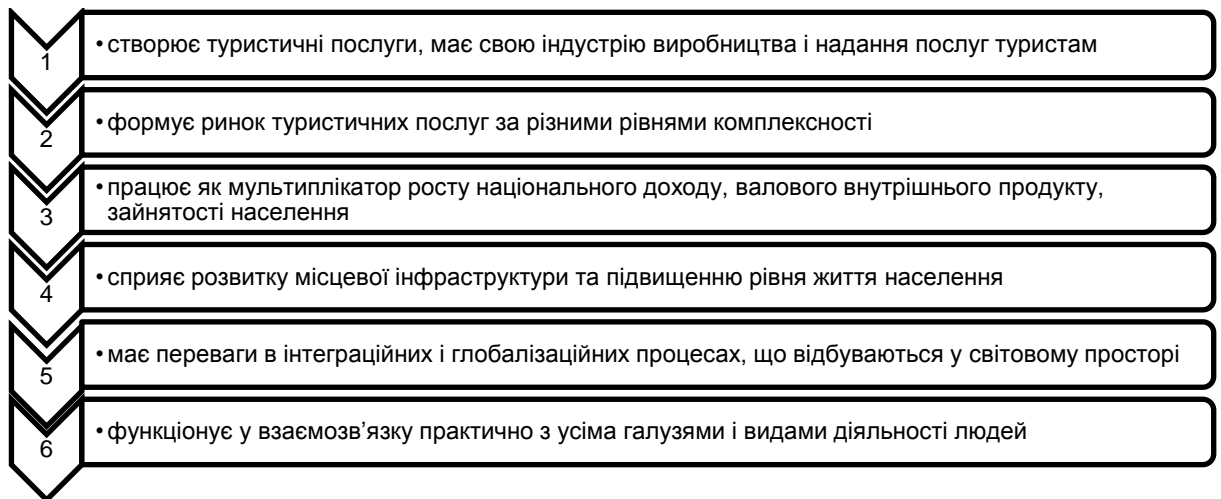

Рис. 1 Властивості і функції туристичного бізнесу в Україні

Головним завданням діяльності туристичних підприємств є створення і доведення до споживачів туристичних продуктів, що відповідають потребам туристів, підтримка пропозиції на рівні попиту, а також збереження конкурентоспроможності туристичного продукту [7]. Процес формування туристичного продукту та його подальша реалізація на туристичному ринку є достатньо складним процесом, що взаємодіє з усіма сферами функціонування суспільства. Кожна окрема туристична послуга не може задовольнити потребу клієнта, що викликає необхідність їх об'єднання у єдиний комплекс – тур, або туристичний продукт. Оскільки туристичний продукт це комплекс туристичних послуг, то його проектування передбачає перш за все проектування туристичних послуг, що потім комплектуються у туристичний продукт [4]. Особливості формування продукту ринку туристичних послуг знайшли також своє відображення на загальній структурі суб'єктів туристичного ринку. Вона включає у себе туристичних операторів, туристичних агентів, контрагентів та споживачів туристичних послуг. На рис. 2 наведено основні складові туристичної галузі.

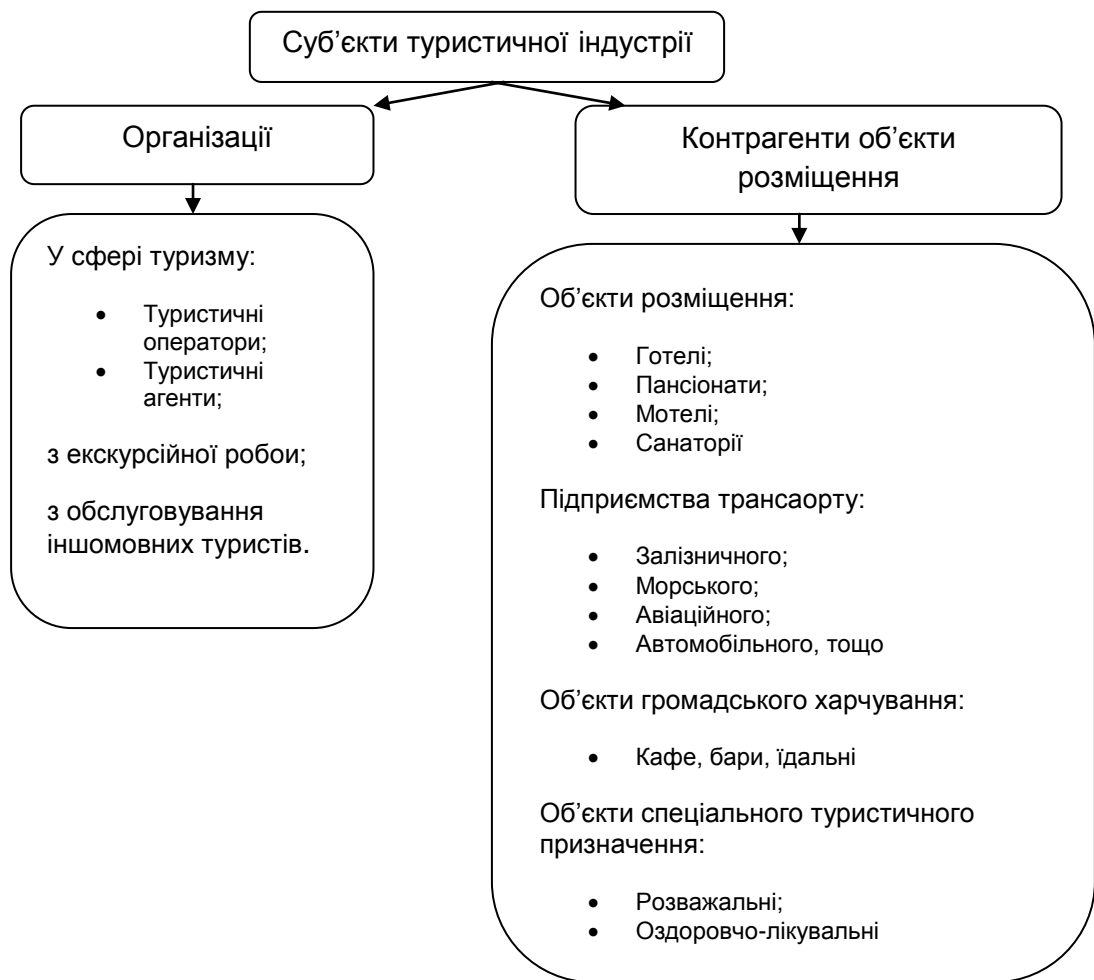

Рис. 2 Основні складові туристичної галузі

Туристичні оператори – юридичні особи, учасники ринкового процесу, що займаються формуванням туристичного продукту, включаючи різноманітні послуги щодо просування цього продукту та його реалізацією. Туристичний агент є посередником між туристом та туристичним оператором, який закуповує та формує туристичні ресурси та послуги, що входять до туристичного пакета. Туристичний агент використовує готовий туристичний продукт підготовлений туристичним оператором, за що отримує дохід у формі агентської винагороди.

Контрагенти – виконавці послуг. До них відносяться готелі, компанії-перевізники тощо. Покупці туристичних послуг – юридичні або фізичні особи, учасники ринкового процесу, що купляють право власності на пакет послуг у продавця в обмін на гроші. Роль туристичних підприємств з погляду розвитку туризму проявляється

перш за все в наступному: активна дія на засоби розміщення, підприємства ресторанного господарства, транспортні організації та інші складові туристської індустрії для підвищення якості послуг, що надаються, і пристосування їх до окремих видів туризму; вплив на потоки відвідувачів в окремих регіонах і туристських центрах, забезпечення більш рівномірного розподілу відвідувань по всіх територіях, придатних для туризму, а також розподіл відвідувань за часом з метою зменшення дії чинника сезонності й оптимального використання туристської інфраструктури.

Згідно до даних Державної служби статистики України у 2017 році Україну відвідало 14,23 млн. іноземних громадян, що на 7% більше ніж у попередньому році. Динаміку туристичних потоків за 2008-2017 рр. наведено у табл. 1 [2].

Таблиця 1

Динаміка туристичних потоків, 2008-2017 рр.

Рік	Кількість громадян України, які виїжджали	Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну, осіб	Кількість туристів, обслугована суб'єктами туристичної галузі України		
			Іноземні туристи, осіб	туристи-громадян України, які виїжджали	Внутрішні туристи
2008	15498567	25449078	372752	1282023	1386880
2009	15333949	20798342	282287	913640	1094170
2010	17180034	21203327	335835	1295623	649299
2011	19773143	21415296	234271	1250068	715638
2012	21432836	23012823	270064	1956662	773970
2013	23761287	24671227	232311	2519390	702615
2014	22437671	12711507	17070	2085273	322746
2015	23141646	12428286	15159	1647390	357027
2016	24668233	13333096	35071	2060974	453561
2017	26437413	14229642	39605	2289854	476967
Абсолютне відхилення (2016/2017)	1769180	896546	4534	228880	23406
Темп зростання (2016/2017)	1,07	1,07	1,13	1,11	1,05

Аналіз табл. 1 свідчить про зниження кількості іноземних громадян, що відвідали Україну у 2014 році, що пов'язано з відсутністю даних по АР Крим. Довгий час цей регіон був основним джерелом надходження зовнішніх туристів, та «споживачем» внутрішніх. Однак у зв'язку з окупацією Криму, військовими діями на Сході країни, загальною економічною кризою у світі та Україні відбувається різка зміна напрямків туристичних потоків у країні. Статистика свідчить про збільшення кількості українців, які від'їжджають закордон через зменшення місць відпочинку на території України.

Однак у цілому, в останні роки спостерігаються позитивні темпи розвитку галузі, кількість іноземних туристів, що відвідали Україну у 2017 році збільшилась по відношенню до 2016 на 7%. З метою туризму нашу країну відвідало 0,25% іноземних громадян, службовою, діловою, дипломатичною – 0,63%, культурного, спортивного обміну – 2,45%.

Зі статистики, 77% українців не виїжджали з країни, тому потенціал в Україні великий.[2].

Література

1. Закон України «Про туризм». - №324/95-ВР, редакція від 11.02.2015 р. - URL: http://tourlib.net/zakon/pro_turyzm.htm.
2. Державна служба статистики України - URL: <http://ukrstat.gov.ua/>.
3. Бакурова А.В., Діденко А.В. Основні проблеми туристичної галузі Матеріали І Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції "Проблеми формування нової економіки XXI століття". – Львів, 2011. – С.89-94. Режим доступу: URL: http://tourlib.net/statti_ukr/bakurova.htm
4. Раєвнєва О. В. Статистичні методи оцінки регіонального розвитку: навчальний посібник / О. В. Раєвнєва, І. В. Аксьонова, Г. І. Свидло; під ред. д-ра екон. наук, проф. Раєвнєвої О.В. – Х.: ФОП Александрова К. М., 2016. – 328 с.

5. Алексеева Ю. В. Державне регулювання розвитку туристичної галузі України в контексті досвіду Франції. – Одеса, 2005. – 20 с.

6. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу / Л. П. Дядечко. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.

7. Козловський Р. Україна: туристичний рух – 2013 / Р. Козловський. – Х. : Український туризм. 2014. – 26 с.

Виконала студентка
ЕІ, 4 курсу, групи 6.04.16.16.01

К.С. Сердюкова

Керівник, к.е.н., доц..
кафедри статистики і економічного
прогнозування

Г.І. Свидло

Зав. кафедри
статистики і економічного
прогнозування, д.е.н., проф.

О.В. Раєвнева